

Tartumaa Arendusseltsi LEADER piirkonna strateegia koostamine 2023+

Visiooniseminar: Kuidas luua Tartumaast Euroopa parim Leader-piirkond?

Eesti Rahva Muuseum

16.09.2022 kl 10.00-15.00

Materjal: slaidid on lisatud memole

MEMO

ARUTELU I: tulevikupilt fookusvaldkondades

Milline võiks olla soovitud olukord fookusvaldkondades aastaks 2030? Mis peaks olema muutunud võrreldes praegusega? (kirjeldage kuni 5 punktiga iga fookusvaldkonna tulevikupilti)

1. Arukad kogukondlikud lahendused
2. Noorte ettevõtlikkus
3. Kohaliku ressursi väärindamine (sh toit, puhkemajandus ja turism, puit jm)
4. Rohepööre ja ringmajandus
5. Suund X (uus/täiendav fookusvaldkond?)

GRUPP I

1. Arukad kogukondlikud lahendused
 - Liitvad ühisüritused – tugev meeskond
 - Rohkem kogukondlikke teenuseid ja nende areng
 - Mentorsüsteem
2. Noorte ettevõtlikkus
 - Noorte poolne sisend – neid huvitavad teemad
 - Parem toetussüsteem – eduelamus ja tasu
 - Motiveeritud mentorid
 - Võrgustumisvõimaluste parendamine
3. Kohaliku ressursi väärindamine
 - Kestlik toidusüsteem (hange, toiduraiskamine)
 - Ajaloo ja traditsioonide väärtustamine
 - Pärandkultuuri toetamine
 - Looduslik eripärade ärakasutamine
4. Rohepööre ja ringmajandus
 - Kogukondade toetamine roheliseks muutumisel (koolitused, inspiratsioon)
 - Jagamissüsteemid ja vahetuslahendused
 - Läbipaistvus ja teavitustöö

GRUPP II

1. Arukad kogukondlikud lahendused
 - Eestvedajate programm
 - Kogukonnateadlikkuse tõstmine
 - Piirideülene kogukond
2. Noorte ettevõtlikkus
 - Füüsiline keskkond (avatud)
3. Kohaliku ressursi väärindamine
 - Jagatud transporditeenus
 - Kohalik toit kohalikku kooli/lasteaeda (3/4)
 - Innovaatilised lahendused kohaliku ressursi kasutamisel (3/4)
4. Rohepööre ja ringmajandus
 - Igapäevategevuse osa

GRUPP III

1. Arukad kogukondlikud lahendused
 - Avalik hea ruum kogukonna kogunemiseks ja suhtlemiseks
 - Arukad teenused – kogukonna enda poolt väljatöötatud ja juhitud
 - Partnerlus, kogukonna aktiivi toetamine, teadlikkuse tõstmine
 - Oma eripära turule toomine
 - Kogukonna sõltumatuse võimestamine ja turvalisuse võimestamine
2. Noorte ettevõtlikkus
 - Noorte kaasamine: nt avaliku ruumi kujundamisel
 - Noorte mõttetalgud – sarjana
 - Tule varjuks! Ja seda igal ajal
 - Malev KOVide poolt ühiselt
 - Nõo näide – Nõo rõõmud ja mured
 - Kool + ettevõtted
3. Kohaliku ressursi väärindamine
 - Kohalik toit kooli ja lasteaeda
 - Kohalik toit ja toode kõigile kättesaadavaks
4. Rohepööre ja ringmajandus
 - Koostöö KOVide vahel, nt riided
 - Innovaatilised sorteerimislahendused
 - Energiasõltumatuse suurendamine
 - Mikrotransport

GRUPP IV

1. Arukad kogukondlikud lahendused
 - Platvormi loomine (ühistu loomine, külasaunad, projektiideed)
 - Aktiivsed kogukonnad, eriti äärealadel ja ka uusarendustes (suurem kogukonnatunne)
2. Noorte ettevõtlikkus
 - Noored tulevad maale tagasi

- Noortel on piisavalt põnev kohapeal elades
 - Noorte tegevused on toetatud
 - Noorte omaalgatused on väärtustatud
 - NOVA põhimõtete rakendamine kõigis kogukondades
3. Kohaliku ressursi väärimdamine
- Låhtuda piirkonna erivajadustest - nt Peipsiååres suuremad majutuskohtad, nt Elvasse majutuskohti
 - Tartumaa toidustrateegia on rakendatud
4. Rohepõõre ja ringmajandus
- Toimivad energiakogukonnad
 - Vålja on arendatud toimiv energiasüsteemide võrgustik ehk taristu
 - Jååtmeheta majandamine
 - EV-d toimivad ringmajandusmudelil
 - Kiire internet
5. X
- Isemajandav Tartumaa
 - Meil õppivad vålitudengid ja siin tåõtavad vålisriikide kodanikud on tihedalt integreeritud ja kaasatud meie kogukondadesse

GRUPP V

1. Arukad kogukondlikud lahendused
- Sýsteemne tegevus
 - Kogukondlike liidrite leidmine ja koolitamine
 - Võrgustiku juhid on rahastatud
2. Noorte ettevõtlikkus
- Rohkem praktilisi väljundeid
 - Koostööoskustesse panustamine
 - Ettevõtlusõpe (teoreetiline + praktiline)
 - Koolide ettevõtlikkuse tõstmine
 - Noortekeskuste rolli tõstmine ettevõtlikkuses
3. Kohaliku ressursi väärimdamine
- Võrgustike eestvedajad on paremini rahastatud
 - Igas külas/piirkonnas oma OTT
 - Våhem rõhku tåõkohtadel ja rohkem elatise teenimisel
4. Rohepõõre ja ringmajandus
- Tootmine ja tarbimine on tasakaalustunud
 - On nii nagu Strandberg ütles
 - Efektiivne energia tootmine
 - Täielik kliimaneutraalsus
 - Tartumaal on energia ülejååk
 - Vesinikuorg

GRUPP VI

1. Arukad kogukondlikud lahendused
 - Kogukondlik ettevõtlus – energia, toidutootmine
 - Sotsiaalsete ettevõtete tõus – pakume rohkem kogukondade poolt teenuseid
 - Sadeinimeste tasu (projektijuhtimine), kogukonnajuhtimise motivatsioon
2. Noorte ettevõtlikkus (**algatusvõime**)
 - Iga noor on saanud kooliajal töökogemuse
 - Rohkem noorte poolt loodud ettevõtteid -> õpilasfirma Lohvik
 - Vabatahtliku platvorm/pass on loodud
 - Iga valla juhid teevad regulaarseid arutelusid noortega
3. Kohaliku ressursi väärindamine
 - Rohkem Sibulateid – Emajõe võrgustik
 - Väikseid lähedaid kohalikke toidukohti tuleb juurde
 - Kala! (rääbis, angerjas)
 - Vesiniku tootmine
4. Rohepööre ja ringmajandus
 - 80% inimestest teavad, kuidas keskkonnasäästlikult käituda
 - Prügi sorteerimine, jäätmemajade areng
5. X
 - Haridus – täiskasvanud; mitteformaalsed võimalused; kultuuriharidus
 - Elukeskkond – rekreatsioon; internet; linna teenused maal; pood; pakiautomaadid; kohvik; väljakud
 - Teaduspõhine turism

ARUTELU II: kuidas kasutada raha kõige mõjusamalt?

1. Millist tüüpi tegevusi peaks fookuste raames eelkõige toetama? Millised algatused peaksid kindlasti saada raha?
2. Mida pole vajalik ega mõistlik toetada? Mida välistada?

TEEMA 1: Arukad kogukondlikud lahendused

JAH:

- (Info)platvormide arendus
- Umbrella lähenemine
- Kogukonna algatused (sh sündmused)
- Liidrite toetamine ja järelkasvuprogrammid
- Muud ideed, mis kirjas töölehel, sh uute viiside leidmine vabatahtlike kaasamiseks

TEEMA 2: Noorte ettevõtlikkus

JAH:

- Õuealad
- Kohalik toit, kestlik toidusüsteem
- Noorte rakendamine kogukonna tegevustes
- Noorte algatuste toetamine (nt õpilasfirmad)
- Noorte ettevõtete konkurss ja toetamine

- Innovaatilisus
- Õppereisid
- Noorte praktikale võtmise toetamine
- Mobiilsed lahendused noortele, noorte kaasamiseks
- Praktilise kogemuse andmine
- Pärandkultuur, sündmuste korraldamine
- Koostööprojektid
- Koolitused
- Noortefond
- Noorte rahvusvahelised kogemused (+siseriiklikud)

Ei:

- See, mis on riigi poolt toetatud
- Üldharidus

TEEMA 3: Kohaliku ressursi väärindamine (sh toit, puhkemajandus ja turism, puit jm)

JAH:

- Toit – turustuskanalid ja müük
- Turism – turismivõrgustike ja vedajate arendamine ja tasustamine
- Muu kohalik ressurss – käsitöö, disain, ühisturundus
- Võtta arvesse TAIE strateegiat
- Alustava ettevõtte toetamine -> fookus kohalikul ressursil
- WOW asjad, talendid

Ei välista midagi!

TEEMA 4: Rohepööre ja ringmajandus

JAH:

- Säästvad ja innovaatilised energialahendused, sh energiakogukonnad
- Väikelahendused ringmajanduses, sh pakendiringlus; jäätme keskused avalikus ruumis
- Mikrolahendused transpordis, sh sõidujagamine
- Rohefestivalid, festivalide rohekorraldus
- Uus- ja taaskasutuse uued ärimudelid & äriideed
- OTT – mitte ainult toit, ka muud tooted ja teenused
- Teadlikkuse tõstmine (infopäevad, koolitused, õppereisid, pilootprojektid)
- Koostöö teadus- ja arendusasutustega: prügi valdkond; tehnoloogiad; vesinik
- Toidujagamine
- Jäätmete väärindamine
- Vertikaalkasvuhoonete taimekasvatuse
- Paranduskeldrite laadsed lahendused

? (nii jah kui ka ei):

- Uudsed lahendused prügi valdkonnas, pakendiringlus jms – riigi korraldada?
- Ettevõtete tööprotsesside digitaliseerimine
- Suurinvesteeringud prügi valdkonnas: jäätmejaamade juurde paranduskeskused

- Suured investeeringud tehnoloogiasse, vesinikuarendusse

TEEMA 5: Millised enneolematuid ja seninägematuid teemasid võiks TASI strateegia veel sisaldada? (fookus X)

- Teaduspõhine turism
- Turismiteed - kultuuritee: kõikvõimalik kunst, kirikud, külamajad
- Teaduspõhisus – hariduse fookus
- **Ägedad elukeskkonna projektid, hea avalik ruum:** korstnad, veetornid, alevike keskvaljakud, järved, puhkemööbel, linnakunst, purskkaevud, bussipaviljon-puhkeala, konteinerhaljastus, prügipress, päikesepaneeliga prügikastid, pakiautomaadid, grillmajad, kortermajade avalikud alad, alad lastele ja noortele
- **Isemajandav Tartumaa** (kohalik ressurss):
 - oma toit
 - oma energia
 - oma inimesed
 - oma looduskeskkond

Kokkuvõtvad sõnumid gruppidele:

- Suhtlemine
- Ära välista midagi, et head ideed raisku ei läheks
- Keskendu kohalikule (ressursile, vajadusele)
- Kogukond on piirav, kant on parem
- Vesinik
- Kala (kohalik)
- Noored
- Info
- Võrgustik (aine)
- Energia
- Vesinik
- Koostöö
- PIDU:
 - Parema
 - Innovaatiline
 - Digitaliseeritud
 - Uuskasutus

Memo koostas

Mihkel Laan
OÜ Cumulus Consulting
mihkel.laan@cumulus.ee
5297984